

IMUSOLMUKKEEN HISTOLOGINEN TUTKIMUS Ln-PAD, 4049

- Tiedustelut:** Tekniset ohjeet: Patologian laboratorio, näytteiden vastaanotto puh. 044-7113482
- Yhteyshenkilöt:** Patologian erikoislääkäri, apulaisylilääkäri Kirsi Hämäläinen (puh.044-7113475, kirsi.m.hamalainen@kuh.fi) ja klinikkaylilääkäri Vesa Kärjä (puh. 044-7113471, vesa.karja@kuh.fi)
- Indikaatio:** Epäily malignista lymfoomasta tai imusolmukkeen suureneminen muun malignin prosessin johdosta.
- Lähete:** Sähköinen lähete (Weblab/ Multilab, OHJE-2013-02859)

Lähetetiedoista tulee ilmetä näytteenottoindikaatio ja kysymyksenasettelu keskeisine kliinisine tietoineen, laboratoriolöydöksineen, ja tieto tulkintaan vaikuttavasta hoidosta sekä leikkauksen tai näytteenoton aikaiset havainnot, jotka saattaisivat vaikuttaa patologin tulkintaan. Lähetetietojen tulee täsmätä lähetettävien näytepurkkien tietoihin. Esitietoihin tulee merkitä myös tieto näytteen mahdollisesta tartuntavaarallisuudesta (esim. hepatiitti, HIV, tuberkuloosi, prionitauti).

HUOMIOITAVAA!

Jos lähetävä yksikkö on lähettänyt materiaalia suoraan genetiikalle ja kliinisen kemian hematologialle, se on mainittava läheteessä.

HUOMIOITAVAA!

Näytteenottaja tekee pyynnöt kaikille tutkimuksille (Histologinen tutkimus, kromosomi- ja pinta-antigeenitutkimus, mikrobiologiset tutkimukset) erikseen ja toimittaa näyteputket tutkittavaksi laboratorioiden ohjeistuksen mukaisesti.

ISLAB Genetiikka: puh. 044-7178796 (kromosomilaboratorio), 044-7178793 (pinta-antigeenit), 044-7178623 ja 044-4570713 (sairaalageneetikot)

ISLAB Mikrobiologia: puh. 044-7178755 (mikrobiologian näytteiden vastaanotto)

- Näyteastia:** Tuorenäyte: styroksilevy tai muoviastia, jossa näyte on kosteisiin keittosuolakääreisiin käärittynä. Formaliinifiksoidut näytteet: formaliniin sisältävä tiiviskantinen näyteastia (Tarra: Kudosnäyte, 10% formalini). Formaliinin tilavuuden on oltava kymmenkertainen näytepalaan verrattuna. Näyteastioita voi noutaa patologian laboratorion näytteiden vastaanotosta.

HUOMIOITAVAA!

Perna, joka poistetaan veritaudin takia, olisi syytä toimittaa tuoreena. Jos näytettä ei pystytä lähettämään tuoreena tai epäillä metastaasia tai bakteeritautia, toimenpiteen suorittanut lääkäri halkaisee sen ja asettaa formaliniiniin.

- Näyte:** Imusolmukkeen valinta on tärkeää. Diagnoosin kannalta parasta olisi valita suurin epänormaalilta näyttävä imusolmuke ($\geq 1\text{cm}^3$), jotta kudospainetta olisi histologista PAD:ta varten riittävän kokoinen kudospaloista voidaan tehdä diagnostiikkaa mahdollisuuksien mukaan. Imusolmuke pyrittävä poistamaan kokonaan, kokonaisuutena, mahdollisimman ehjänä ja vahingoittumattomana. Paksuneulabiopsiaa ei suositella kuin ainoastaan tietyissä erityistapauksissa, kuten mediastinaalisissa tai abdominaalisissa tuumoreissa, tai mikäli hoito on aloitettava päivystysluonteisesti. Histopatologiselta kannalta suositeltavimpia ovat kaulan alueen imusolmukkeet. Nivusimusolmukkeita on vältettävä, ellei tauti kohdistu nimenomaan niihin. Näyteastiaan on merkittävä potilaan henkilötiedot ja niiden on täsmättävä läheteeseen.

Näytteen säilytys ja kuljetus: Formaliinifiksoidut näytteet säilytetään ja toimitetaan patologian laboratorion näytteiden vastaanottoon huoneenlämpötilassa. Tuorenäytteet (esimerkiksi **Perna**) toimitetaan välittömästi NaCl-liuoksella hyvin kostutettuun sideharsotaitokseen käärittynä patologian laboratorion näytteiden vastaanottoon virka-aikana ma-pe klo 8-15.

Menetelmä: Näytteestä valmistetaan parafiinileikkeet. Kudosleikkeiden värjäysvalikoimaan kuuluu perusvärjäys (hematoksyliini-eosiini) ja erikoisvärjäyksiä (van Gieson) että erikoistutkimuksia (immunohistokemia, genetiikka) patologin harkinnan mukaan, tapauskohtaisesti. Värjätyt leikkeet tutkitaan mikroskoopilla. Menetelmä on akkreditoitu (FINAS, SFS-EN ISO 15189:2013).

Tulkinta: Patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri antaa mikroskooppitutkimuksen perusteella lausunnon, johon kuuluu patologisanatominen diagnoosi (PAD) tekstiosana että taulukkoina. Tulkinnassa otetaan kantaa, onko kyseessä hematopatologinen tai muu maligniteetti. Lymfoomatapaukset pyritään tyypittämään mahdollisimman tarkasti WHO:n lymfoomaluokituksen mukaisesti. Myös läheteessä esitettyihin spesifeihin kysymyksenasetteluihin vastataan.

Virhelähteet: Luotettavan tulkinnan edellytyksenä on hyvä lähete ja edustava, oikealla tavalla käsitelty ja lähetetty näyte. Tuorenäytteen kuivuminen ja kudoksen autolyysi, jos kuljetus viivästyy.

Tekotiheys: ma-pe

Tulos valmiina: 7 arkipäivän kuluessa näytteen saapumisesta (80%). Tuloksen valmistumiseen vaikuttaa myös erikoistutkimuksien käytön tarve.

Laatija, pvä: Kirsi Hämäläinen, Satu Remes, 21.8.2020

Hyväksyjä, pvä: Vesa Kärjä, 24.8.2020

Päivitetty, pvä: Vesa Kärjä, Satu Remes, 27.8.2021